

I - ARABAKO BATZAR NAGUSIAK ETA ARABAKO LURRALDE HISTORIKOAREN FORU ADMINISTRAZIOA

Arabako Foru Aldundia

NEKAZARITZA SAILA

33/2026 Foru Dekretua, irailaren 29koa, Foru Gobernu Kontseiluarena. Onespena ematea Arabako Lurralde Historikoko mahasti nabarmenen kontserbazioa eta mantentzea sustatzeko laguntza lerro espezifiko baten oinarri arautzaileei eta 2026ko deialdiari

2025eko maiatzaren 20an onespena eman zitzaion Arabako Lurralde Historikoko Mahasti Nabarmenen Katalogoa arautzen duen 16/2025 Foru Dekretuari. Dekretu hartan ezartzen zen zer baldintza eta betekizun bete behar diren mahasti batek nabarmentzat jotzeko behar diren ezaugarriak dauzkala onartzeko.

Era berean, 2026ko uztailaren 14an, Foru Gobernu Kontseiluak 25/2026 Foru Dekretua onetsi zuen, Arabako Lurralde Historikoko Mahasti Historiko eta Nabarmenen Katalogoa arautzen duena. Dekretu horrek izendapen berezi hori merezi duten mahastiak zabaltzen ditu.

Beste alde batetik, 2025eko ekainaren 3an onespena eman zitzaion Arabako Lurralde Historikoko mahasti nabarmenen kontserbazioa eta mantentzea sustatzeko laguntza lerro espezifiko arautzen duen 19/2025 Foru Dekretuari. Laguntza horiek ezaugarri jakin batzuk (besteak beste, antzinatasuna: 1978ra arte landatutako mahastiak) egiaztatu ondoren katalogoan sartu ziren mahastietarako ziren.

Halaber, 2018tik mahasti "zaharrak" kontserbatzeko eta mantentzeko laguntza arautzen eta ematen zen. Zahartzat jotzen ziren 1965era arte landatutako mahastiak, eta ez zegoen beste baldintzarik laguntza jasotzeko. Harrezkero laguntza hori ekainaren 26ko 30/2018 Foru Dekretuak arautzen du. Gero, foru dekretu hori ekainaren 9ko 19/2020 Dekretuak, apirilaren 13ko 14/2021 Dekretuak eta apirilaren 1eko 11/2025 Dekretuak aldatu dute.

Laguntzaren helburua zen antzinatasunaren eraginez behar bezain lehiakorrak ez diren eta irauteko arazoak eduki ditzaketen mahastiak kontserbatzea eta ez suntsitzea. Izan ere, hainbat faktore direla eta, hala nola mahasti zaharren ekoizkortasun txikia eta Europako programa edo funtsen bidez etorri diren berregituratzeko eta birmoldatzeko pizgarri ekonomikoak, batez ere, azken hogeitazetean, kendu egin dituzte hain emankorrak ez diren eta lantzeko zailtasun handienak dituzten mahasti zaharrak. Izan ere, "mahasti zahar" deitutako gehienek, mahats gutxiago ekoizten dute mahatsondo bakoitzeko, eta, horrez gainera, hutsarteak izaten dituzte eta oso landatze tarte estuen bidez landatuta egon ohi dira, lursail txikietan eta topografia malkarrekoetan; beraz, lanak, tratamenduak eta bilketa izugarri zailtzen dira; edo, are gehiago, egungo makinak eta lanabesak erabiliz ezin dira landu.

Era berean, kontuan eduki behar da mahasti horietako mahatsa saltzearen truke jasotako prezioaren igoera, kalitate hobeko mahatsak izan arren, ez da nabarmen hobetu mahasti berriagoetako mahatsen prezioaren aldean. Horregatik, ekoizpen txikiko eta zaintza zailako mahasti horiei eusteagatik sari ekonomikorik jaso ez dutenez, mahastizaintzako ustiategiek, askotan, mahasti zaharrak erauzi eta mahatsondo berriak landatu dituzte haien ordez, azken batean, mahatsondo berrien maneia errazagoa delako eta etekin handiagoa dutelako.

Mahasti zaharrak, ordea, funtsezkoak dira Arabako Errioxako mahastien ekoizpenean; izan ere, neurri handi batean, Errioxa jatorri-deituraren gainerakotik bereizten da ezaugarri horregatik. Gainera, mahasti horiek natura balio handiko nekazaritza sistemak dira; material genetikoa eta biodibertsitatekoak bizirik irauteko gordailu bikainak dira, landareak oso egokituta baitaude naturaren beraren eta klimaren baldintza kontrakoan aurrean. Era berean, oro har,

landatartasuna, ekoizkortasun txikia eta dibertsitate handia ezaugarri dituzten mahasti horiek sekulako garrantzia dute kalitate bereiziko ardoak egiteko. Beraz, beste arrazoi bat dago halako mahastien iraupenari eusteko eskualdean.

Azken batean, antzinako mahasti horiek, paisaia tradizionalaren eta Arabako Errioxako berezko nekazaritza sistema horien oinarritzako osagaiak, biodibertsitatea sortzen dutenak eta kalitate handieneko ardoak ekoizten dituztenak, ekologiaren, historiaren eta paisaiaren ikuspegitik duten balioagatik, natura eta kultura ondare gisa kontserbatzea merezi dute.

Aurrean aipatutako Foru Gobernu Kontseiluaren ekainaren 26ko 30/2018 Foru Dekretua, ekainaren 9ko 19/2020 Foru Dekretuak, apirilaren 13ko 14/2021 Foru Dekretuak eta apirilaren 1eko 11/2025 Foru Dekretuak aldatutakoa, mahasti zaharrak mantentzeko eta kontserbatzeko laguntzen oinarri arautzaileak onetsi eta aldatu zituen, akuilu bat izan da mahasti zaharren erauzketa hein batean gelditzeko, baina ez da nahikoa izan. Aitzitik, mahasti zaharrenen orde, mahatsoz gazteak sartu dira pixkanaka-pixkanaka, aurreko paragrafoetan aipatutako ezaugarriak.

Hori dela eta, Arabako Foru Aldundiko Nekazaritza Sailak beste urrats bat egin nahi izan zuen, eta nabarmenen, aparten eta monumentalen kategoriak ezarri, haien kontserbazioa hobetzeko eta ikusarazteko, baina, bestalde, saihestu behar da helburu bererako modu desberdinean araututako bi deialdi desberdin egotea, sor daitezkeen bikoiztasun eta nahasmenduagatik.

Horretarako eta kontserbatzeko interes berezikotzat jotzen diren mahastiak sustatu eta babesteko helburu hori betetzeko, beharrezkotzat jo zen haientzako laguntza espezifiko bat ematea, paisaia tradizionalaren eta Arabako Errioxako berezko nekazaritza sistemen balio bereziaren osagai gisa babes daitezkeen, neurri handi batean, kalitate handiagoko ekoizpen berezia lortzen laguntzen baitute, eskualde honetan ohikoa den bezala. Helburu horrekin, 2025. urtean gehitu zitzaizkien mahasti zaharretarako ezarritako laguntzak historikoki arautzen dituzten foru dekretuei hauek: Foru Gobernu Kontseiluaren ekainaren 26ko 30/2018 Foru Dekretua (Kontseiluaren ekainaren 9ko 19/2020 Foru Dekretuak aldatua), apirilaren 13ko 14/2021 Foru Dekretua eta 11/2025 Foru Dekretua, 16/2025 eta 19/2025 foru dekretuak, zeinek hurrenez hurren arautu baitituzte nabarmen gisa definitzen diren mahastien katalogoa eta mahastientzako laguntza.

Alde horretatik, eta babestu nahi diren mahastien kudeaketa eta kontzeptua sinplifikatzeko, eta kontuan hartuta orain arte aipatutako dekretuek araututako mahasti "zaharrak" mahasti nabarmenei buruzko dekretuen bidez arautzen diren kontzeptuetan sar daitezkeela, bi araudiak bakar batean bateratzea proposatu zen, mahasti zaharrak mahasti nabarmenei buruzkoan integratuz.

Azkenik, eta ondorio logiko gisa, oinarri arautzaile berriak onetsi behar dira, bi mahasti motei (historiko edo zaharrak, eta nabarmenak bakar batean) dagozkien laguntzak barne hartuko dituztenak.

Foru dekretu hau izapidetzean kontuan eduki dira Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legeak xedatzen dituen eta Arabako Foru Aldundia- ren Xedapen Orokorrek egiteko Prozedura onesten duen otsailaren 28ko 6/2023 Foru Dekretuaren 3. artikuluan jasotako erregulazio onaren printzipioak. Horrela, adierazitako aurrekarietan ondo justifikatu da arloa berriz arautu beharra. Gainera, arau jarduketa proportzionatua izango da. Foru dekretua egiteko, kontuan eduki dira Arabako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako V. Foru Planaren (2022-2026) oinarri diren emakumeen eta gizonen arteko berdintasun printzipioak, bai eta Emakumeen eta gizonen berdintasunerako eta emakumeen aurkako indarkeria matxistatik gabe bizitzeko Legearen testuategia onartzen duen martxoaren 16ko 1/2023 Legegintzako Dekretuaren edukia eta Emakume Nekazarien Estatutuari buruzko urriaren 15eko 8/2015 Legea ere. Halaber, segurtasun juridikoaren printzipioa bermatzen da, nahikoa justifikatuta gelditzen delako ordenamendu juridikoan sartzen dela eta hura ematen duen organoa gaituta dagoela. Gardentasun printzipioari dagokionez, ez da urratu, entzunaldiko eta jendaurreko izapidetza bete direlako lege ezarritako epeetan. Efizientzia printzipioaz denaz bezainbatean, proposatzen den arauketak, bere izaera dela eta, ez dakar administrazio karga osagarrikerik edo alferrikakorik herritar guztientzat, ez eta baliabide publikoen kontsumo handiagorik ere. Sinpletasun eta ulergarritasun printzipioei dagokienez, proposatutako testua modu egituratuan idatzi da, hizkuntza argia eta ulergarria erabiliz.

Nahitaezko txostenak ikusi dira, eta Nekazaritza Saileko foru diputatuak proposaturik eta Foru Gobernu Kontseiluak gaur egindako bilkuran gaia aztertu ondoren, hauxe

XEDATZEN DUT

Lehenengoa. Onespena ematea Arabako Lurralde Historikoko mahasti historiko eta nabarmenen kontserbazioa eta mantentzea sustatzeko laguntza espezifiko baten oinarri arautzaileei, l. eranskineko xedapenen arabera.

Bigarrena. Onespena ematea laguntzaren 2026rako deialdiari, xehetasun hauen arabera:

— Eskerak aurkezteko epea: 10 egun baliodun, deialdia ALHAOn argitaratu eta hurrengo egunetik aurrera.

— Eskerak toki hauetan aurkeztu behar dira:

- Arabako Foru Aldundiaren Erregistro Orokorrean.
- Vitoria-Gasteizko, Laguardiako eta Laudioko ogasun bulegoen erregistroan.
- Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legeak 16.4 artikuluan jasotako erregistroetatik edozeinetan.

Hala ere, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen 39/2015 Legearen 14.2 artikulua betez, betiere telematikoki aurkeztu behar dute, egoitza elektronikoaren bidez (<https://www.araba.eus/MahastiAraba/>), pertsona juridikoei, nortasun juridikorik gabeko erakundeek, nahitaez elkargoko kide izatera behartzen duen jarduera profesional batean ari direnek (jarduera horretan egiten dituzten izapideetarako), eta administrazioarekiko harremanak nahitaez bide elektronikoz izan behar dituen interesdun bat ordezkatzeko dutenak.

— Kreditu erreserba: 345.174,36 euro Arabako Foru Aldundiaren 2026ko ekitaldirako gastu aurrekontuaren 40104. G/419401/47900408 "Mahasti nabarmenen mantentzea" partidaren kontura. Dagokionean xedatu eta ordainduko zaie diru kopuru hori deialdiaren oinarri arautzaileek eskatutako betekizunak betetzen dituzten laguntza eskatzaileei.

Kreditu hori handitu ahal izango da, urriaren 19ko 11/2016 Foru Arauaren 21. artikuluan jasotakoaren arabera. Gehikuntzaren zenbatekoak ezin izango du gainditu hasieran erreserbatutako kredituaren ehuneko 100.

— Laguntzaren gehieneko zenbatekoa, nekazaritza ustiategi bakoitzeko: 2026ko deialdi honetan 10.000 euro ezartzen dira gehienez, nekazaritza ustiategi bakoitzeko.

— Mahasti zahar eta mahasti nabarmenentarako laguntza eskabideak, 2025eko deialdietan aurkeztuak apirilaren 1eko 11/2025 Foru Dekretuaren eta ekainaren 3ko 19/2025 Foru Dekretuaren babesean, kontuan hartu dira 2026ko katalogazio prozeduran.

Prozedura horretan sartu ziren, halaber, ustiategi eskatzaileen mahastiak, 2025ean aurkeztutako laguntza eskaeretan sartu ez baziren ere, baldin eta katalogatzeko ezarritako betekizunak betetzen bazituzten, Arabako Mahastien Erregistroan dagoen informazioaren arabera.

2026ko katalogazio prozedura abuztuaren 20ko 256/2026 Foru Aginduaren bidez amaitu da. Agindu horren bidez, zenbait mahasti Arabako Lurralde Historikoko mahasti historiko eta nabarmenen katalogoan sartzea onesten da.

Hirugarrena. Nekazaritza Saileko foru diputatuari ahalmena ematea foru dekretu hau garatu eta aplikatzeko beharrezkoak diren xedapenak eman ditzan.

Xedapen indargabetzailea. Erregulazio horren aurkako xedapenak indargabetzea, eta, bereziki, Foru Gobernu Kontseiluaren ekainaren 3ko 19/2025 Foru Dekretua eta Foru Gobernu Kontseiluaren ekainaren 26ko 30/2018 Foru Dekretua (ekainaren 9ko 19/2020 Foru Dekretuaren eta apirilaren 13ko 14/2021 Foru Dekretuaren bidez aldatua).

Azken xedapena. Foru dekretu hau ALHAOn argitaratu eta hurrengo egunean sartuko da indarrean.

Vitoria-Gasteiz, 2026ko irailaren 29a

Diputatu nagusia

RAMIRO GONZÁLEZ VICENTE

Nekazaritza Saileko foru diputatua

NOEMÍ AGUIRRE QUINTANA

Nekazaritza zuzendaria

DAVID FERNÁNDEZ SARABIA

I. ERANSKINA

1. artikulua. Xedea

1.1 Foru dekretu honen xedea da Arabako Lurralde Historikoko mahasti historiko eta nabarmenak kontserbatu eta mantentzeko laguntza espezifiko baten oinarri arautzaileak ezartzea Arabako Lurralde Historikoaren eremuan.

1.2 Laguntza araubide hau intereseko mahastiak mantentzea eta kontserbazioa bultzatu eta sustatzera bideratuta dago, honako ildo estrategiko hauen barruan:

- a) Landa eta nekazaritza paisaiaren kontserbazioa, hobekuntza eta dibertsifikazioa bultzatzea, bereziki, Arabako Errioxako mahatsondoen eta mahastien paisaia babestua.
- b) Nekazaritzako biodibertsitatea zaintzea Arabako Errioxako mahastietan.
- c) Uraren eta lurzorua kudeaketa hobetzea.
- d) Kalitateko ekoizpena mantentzearen alde egitea.

1.3 Foru dekretu honetan arautzen diren laguntza lerroen deialdi bat egingo da urtero. Laguntza honen ondorioetarako, lurzatien onargarritasuna deialdia argitaratzen den data kontuan hartuta zehaztuko da, 2.2 artikuluan jasotakoaren arabera.

Deialdi horretan honako hauek sartuko dira:

- Eskaerak aurkezteko epea eta lekua.
- Deialdia ebazteko erreserbatzen diren kredituak.
- Laguntzaren gehiengo zenbatekoa ustiategi bakoitzeko, hala behar izanez gero.
- Eskatutako lurzatietan egin beharreko gutxieneko laborantza eragiketak, kanpaina bakoitzaren inguruabarren arabera, hala behar izanez gero.

2. artikulua. Onuradunen betekizunak

2.1. Honako baldintza orokor hauek eta hurrengo artikuluko neurriari buruzko baldintza espezifikoak betetzen dituzten pertsona fisiko eta juridikoak izan daitezke laguntzen onuradunak:

2.1.1 Pertsona fisikoak:

- a) Arabako Lurralde Historikoko Nekazaritzako Ustiategien Erregistroan inskribatutako nekazaritza ustiategi baten titularra izatea.
- b) Bere zerga betebeharrak eta Gizarte Segurantzarekikoak betetzen egunean egotea.

c) Arabako Foru Aldundiko Nekazaritza Sailak izapidetutako zehapen edo itzulketa prozedura batean egon ez izana.

d) Ez izatea zehapen administratibo edo penalik sexu diskriminazioagatik, ez eta debeku horrekin zehatuta egotea ere, Emakumeen eta gizonen berdintasunerako eta emakumeen aurkako indarkeria matxistarik gabe bizitzeko legearen testu bategina onartzen duen martxoaren 16ko 1/2023 Legegintzako Dekretuaren arabera.

e) Eskatera egitea dekretu honetan ezarritakoaren arabera.

f) Mahasti irregularrik ez izatea.

g) Laguntza eskatzeko arrazoi izan den mahastia erauzteko eskatu ez izana.

2.1.2 Pertsona juridikoak edo ustiategi elkartuak:

Sozietate zibilen, titulartasun partekatuen eta ondasun erkidegoen gisako ustiategi elkartuak edo bestelako pertsona juridikoak:

a) Eskatzaileak aurreko 2.1.1 artikuluan pertsona fisikoentzat ezarritako baldintzak bete beharko ditu.

Sozietate zibila, titulartasun partekatua edo ondasun erkidegoa izanez gero, bazkide guztiek bete beharko dute 2.1.1.b) artikuluan ezarritako baldintza.

b) Nortasun juridikorik gabeko sozietateek ezin dute honelako laguntzarik jaso; salbuespena: jaraunspen erkidegoek jaso dezakete, baldin eta sei urtean gutxienez indibiso mantentzeko ituna egin bada. Sozietate zibilak eta ondasun erkidegoak direnean, eskritura publiko bihurtutako agirien bidez eratuta egon beharko dira.

c) Foru dekretu honen ondorioetarako, urriaren 4ko 35/2011 Legean xedatutakoarekin bat etorritik, sozietate zibilek duten tratamendua izango dute titulartasun konpartitua duten nekazaritzako ustiategiek, baina ez dute bete behar eskritura publiko bidez eratuta egoteko betekizuna.

2.2. Lurzatien betekizun espezifikoak:

Foru dekretu honetan ezarritako laguntzak jasotzeko eskubidea izango dute eskatzailearen ustiategian Arabako Lurralde Historikoko Mahastien Erregistroan inskribatuta dauden mahastiek, betiere mahasti historiko eta nabarmenen katalogoan inskribatuta badaude, laguntzen urteko deialdia argitaratzen den egunean mahasti horiek katalogatzeko onetsitako azken foru aginduaren arabera.

Eskatzen diren mahastiak guztiak baldintza egokietan eduki beharko dira, nahitaez kasuan kasuko laborantza lan hauen bidez: gutxienez zoruaren mantentze efektibo bat eta mozketak bat, eratze eta fruitu emate egokia bermatzeko. Hala ere, urteko deialdi bakoitzean ezarritako aurreko ekintzei mahasti motaren batean mahats bilketa eraginkorra egin izana edo egokitzeak jotzen den beste edozein nahitaezko ekintza egitu behar zaizkien.

Mahastia 1338/2018 Errege Dekretuaren 3.2.p) artikuluan jasotako kasuaren barruan badago, abandonatutako mahasti gisa inskribatuko da, eta katalogotik aterako da. Aldiz, mahastia ez mantentzeak artikulua hori aplikatzea ez badakar, laguntzatik kanpo geratuko da, baina ez da katalogotik aterako.

3. artikulua. Laguntza eskaerak

3.1 Eskaerekin batera, hurrengo artikuluan adierazten diren agiriak aurkeztu beharko dira.

3.2 Laguntza eskaerak eta bestelako adierazpen guztiak, osorik edo zati bat, noiznahi kendu ahal izango dira idatziz. Nekazaritza Sailak onuradunari ez-betetzeak daudela jakinarazi badio edo tokian bertan kontrol bat egiteko asmoa duela ohartarazi badio edo tokian bertan egin dako kontrol batek ez-betetzaren bat agerian jarri badu, ez da onartuko ez-betetzeak ukitutako dokumentu horien zatiak kentzea.

3.3 Onuradunak aurkeztutako laguntza eskaerak edota bestelako ziurtagiriak edozein momentutan zuzendu eta aldatu ahal izango dira ordainketaren aurretik, baldin eta Nekazaritza Sailak kasu zehatzaren ebaluazio orokorraren gainean onartutako ageriko akatsik badago eta baldin eta onuradunak fede onez jardun badu.

4. artikulua. Eskaeraren dokumentazioa

Dokumentazio hau aurkeztu beharko da, baina baliteke agiri osagarriak ere eskatzea, eskaera behar bezala zehazteko:

4.1 Oro har:

- Inprimaki normalizatua, behar bezala beteta eta sinatua.
- Zerga betebeharrak eta Gizarte Segurantzarekikoak egunean daudela egiaztatzen duen ziurtagiria.

Ziurtagiri horiek ez dira beharrezkoak izango, baldin eta eskatzaileak eskaeran ez badio berriaz aurka egiten Nekazaritza Sailak zuzenean lortzeari eta EAEn badu zerga egoitza.

Eskatzailea sozietate zibila edo ondasun erkidegoa bada edo ustiategiaren titularkidea bada, gainera, bazkide bakoitzaren zerga betebeharrak eta Gizarte Segurantzarekikoak egunean dituela egiaztatzen duen ziurtagiria aurkeztu beharko du.

- Eskatzailearen adierazpena, non hauek jasoko baitira:
- Badaukala laguntza hori emateko baldintzen berri.
- Dirulaguntza edo laguntza publikoak eskuratzea eragozten duen administrazio zehapenik edo zehapen penalik ez jaso izana, ez eta inolako legezko debekurik ere, sexu bereizkeriagatik ezarritako debekuak barne, bat etorritik Emakumeen eta gizonen berdintasunerako eta emakumeen aurkako indarkeria matxistatik gabe bizitzeko Legearen testu bategina onesten duen martxoaren 16ko 1/2023 Legegintzako dekretuan xedatutakoarekin.

4.2 Eratze estatutuei eta haien aldaketei eta beharrezko baimenei dagokienez, aldi bakoitzean nekazaritza ustiategiaren erregistroan aurkeztutakoa hartuko da kontuan, eta eskatzailearen arduraz izango da informazio hori eguneratuta egotea.

4.3 Edonola ere, Foru Aldundiak beretzat gordetzen du beharrezko deritzon dokumentazio osagarria dekretu honetan ezarritako laguntzak eskatzen dituzten pertsona fisiko eta juridikoei eskatzeko eskubidea, eskaerak behar bezala balioetsi ahal izateko.

4.4 Eskaeretan akatsen bat dagoela edo daturen bat falta dela antzematen bada, organo izapidetzaileak, hala dagokionean, pertsona interesdunei eskatuko die eskaeran eskatutako betekizunen gaineko akatsak zuzentzeko edo eskatutako agiriak aurkezteko, 10 egun balioduneko epean, errekerimendu jakinarazpena jasotzen den egunaren hurrengotik zenbatzen hasita, larunbatak kontuan hartu gabe. Jakinarazpen horretan adieraziko da eskatutakoa bete ezean eskaera ezetsiko dela, urriaren 1eko 39/2015 Legeak, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearenak, bere 68.1 artikuluan ezarritakoari jarraituz.

5. artikulua. Kontrolak

Onuradunek foru dekretu honetan eta beronen garapen arauetan ezarritako baldintzak betetzen dituztela egiaztatzeko, Nekazaritza Sailak kasuan kasuko administrazio kontrolak eta lurra-
ren gaineko kontrolak egingo ditu.

Onuradunak onartu egin beharko ditu Arabako Foru Aldundiak agintzen dituen ustiategiaren ikuskapen bisita guztiak, eta laguntzaren gainean eskatzen dion informazio guztia eman beharko dio.

6. artikulua. Zehapenak, onargarritasun irizpideak eta beste konpromiso edo betebeharrak ez betetzeagatik

6.1 Kontrol batean detektatzen bada jada katalogatuta dauden mahastietako batek nabarmen gisa katalogatzeko baldintzak betetzeari utzi diola, dagokion laguntza ukatuko da eta artikulua honetan ezarritakoaren arabera dagozkion zehapenak aplikatuko dira:

— Zehaztutako azalera eskaeran adierazitakoa baino handiagoa dela egiaztatzen denean, adierazitako azalera hartuko da aintzat, laguntzaren zenbatekoa kalkulatzeko, mahasti kategorian bakoitzeko banaka.

— Adierazitako azalera zehaztutakoa baino handiagoa dela egiaztatzen denean, neurritz gaindiko adierazpena dagoela ulertuko da. Kasu horretan, kontrolean benetan zehaztutako azaleran oinarrituta kalkulatu da laguntza. Neurritz gaindi adierazitakoaren ehunekoaren arabera, murrizketak eta zehapenak ezarriko dira. Neurritz gaindi adierazitakoaren ehunekoa formula honen arabera kalkulatu da:

$$\text{Gainadierazitakoaren ehunekoa} = \frac{\text{Adierazitako azalera} - \text{zehaztutako azalera}}{\text{Zehaztutako azalera}} \times 100$$

— Adierazitako azaleraren eta egiaztatutako azaleraren arteko aldea 0tik gorakoa edo zehaztutakoaren ehuneko 20koa edo hortik beherakoa bada, laguntza zehaztutako azaleraren arabera kalkulatu da, murrizketarik eta zehapenik gabe.

— Gerta daiteke adierazitako azaleraren eta zehaztutako azaleraren arteko aldea ehuneko 20tik edo bi hektareatik gorakoa izatea, baina zehaztutako azaleraren ehuneko 50ekoa edo handik beherakoa; halakoetan, laguntza kalkulatu da zehaztutako azaleran oinarrituz, baina egiaztatutako aldearen halako bi murriztuta.

— Aldea zehaztutako azaleraren ehuneko 50etik gorakoa denetan ez da inolako laguntzarik emango eragindako kategorian horretan.

— Kontroletan antzematen diren aldeak Mahastizaintzaren Erregistrora bidali beharko dira ofizioz.

— Ezarritako zehapenak ez zaizkie aplikatu laguntza edo ordainketa eskaeren zatiei, baldin eta onuradunak Nekazaritza Sailari idatziz jakinarazten badio eskaera ez dela zuzena edo zuzena izateari utzi diola eskaera aurkeztua izan ondoren; hori hala izango da, pertsonari jakinarazi ez bazaio agintaritzaren eskudunak lurrean bertan kontrola egiteko asmoa duenik eta agintaritzaren horrek ordurako adierazi ez badio laguntza edo ordainketa eskaeran ez betetzeak izan direla.

Era berean, ez dira aplikatu Mahastien Erregistroan edo mahasti nabarmenen katalogoan jasotako informazioa erabili denean, baldin eta benetako datua aplikatu ondoren mahastiak laguntzarako hautagarri izaten jarraitzen badu.

Adierazitako azalera eta zehaztutako azaleraren ratioak mahasti kategorian bakoitzari bereiz aplikatu zaizkio, eta ez azalera osoari batera.

6.2 Betekizunak ez badira betetzen eta horren ondorioz ordainketa eskaera ukatzen bada, ordura arte eskuratutako laguntzak Arabako Foru Ogasunari itzuli beharko zaizkio, legez aplikatu beharreko interesekin batera.

7. artikulua. Inguruabar artifizialak sortzea

Agerian geratzen bada onuradun batek artifizialki sortu dituela laguntza bat emateko eskatzen diren baldintzak betetzeko inguruabarrak, kasuan kasuko neurriaren helburuen aurkako abantaila bat lortzeko, ez du jasoko inguruabar horien arabera jaso behar lukeen laguntza, eta jasotako zenbatekoak itzuli beharko ditu, bidezko interesak gehituta.

8. artikulua. Laguntzaren kalkulua. Zenbatekoa

Laguntzak izango dira onuradunei ordaintzea prima bat Arabako Lurralde Historikoan kokatutako mahasti hektarea bakoitzeko, bideratuta mota horretako mahastien mantentzeak eragindako kostuak edo diru sarreraren murrizketa (lortu gabeko irabaziak) estaltzera. Hauxe da zenbateko hori:

KATALOGOKO KATEGORIA	PRIMA EURO/HA
Mahasti zaharrak	150
Mahasti nabarmenak	300
Mahasti apartak	450
Mahasti monumentalak	600

Azalera zehazteko, dagokion foru aginduaren bidez katalogatutako azalera hartuko da kontuan, edo, hala badagokio, laguntzaren kontrolaren ondoriozkoa.

9. artikulua. Izapidetzea

9.1 Eskerak aurkezteko epea amaituta, espedienteak Mahastizaintza eta Enologia Zerbitzuak izapidetuko ditu.

9.2 Espedienteak izapidetzen den bitartean, kudeaketa organoak behar beste argibide eta dokumentu gehigarri eskatu ahalko dizkio eskatzaileari, ebazpen proposamena egiteko beharrezkoak diren datuak zehaztu eta egiaztatzeko. Interesdun batek ez badu ezer egiten izapide hori betetzeko, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 73. artikuluan xedatzen dena aplikatuko da.

9.3. Diru laguntzak jasotzeko baldintzak betetzen dituzten eskari guztiei erantzuteko aurrekontu nahikorik ez baldin badago, 9.5 apartatuan zehaztutakoa beteko da.

9.4 Laguntza horiek baloratuko dituen kide anitzeko organoa ondoren aipatzen diren pertsonen edo, beharrezkoa balitz, haien ordezkoei osatuko dute:

- Mahastizaintza eta Enologia Zerbitzuaren burua edo hark eskuordetzen duen pertsona.
- Mahastizaintza eta Enologia Zerbitzuko teknikari bat.
- Nekazaritzako Idazkaritza Teknikoko Zerbitzuaren burua edo hark eskuordetzen duen pertsona.

Foru dekretu honetan ezartzen ez diren kasuei eta egoerei dagokienez, kide anitzeko balioespen organoak bidezkotzat jotzen dituen irizpideak aplikatu ahalko ditu modu arrazoituan.

9.5. Laguntzak lehia prozeduraren bidez esleitu diren, dagoen kreditua bera dela muga. Eman beharreko laguntzen guztirako zenbatekoa laguntzetarako ezarritako gehieneko zenbatekoa baino gehiago bada, zenbateko hori oinarri hauen arabera laguntza jasotzeko eskubidea duten onuradunen artean hainbanatuko da, eta horretarako behar diren zenbateko murrizketak egingo dira.

Horri dagokionez, Emakume Nekazarien Estatutuaren urriaren 8ko 8/2015 Legearen 15.c artikulua aplikatuz, titulartasun mota hauek dituzten ustiatuek zenbateko osoa jasoko dute, hainbanatu gabe: emakume baten titulartasuna, titulartasun partekatua, emakumeen esku dagoen sozietatearen ehunekoa edo partaidetza gutxienez ehuneko 50 diren pertsona juridiko batena, kideak bi badira, edo gutxienez orekatua gainerako kasuetan. Aurrekontu kreditua nahikoa ez bada ustiatuei horiei dagozkien laguntzak osorik ordaintzeko, hainbanaketa ere aplikatuko zaie.

10. artikulua. Ebaztea eta jakinaraztea

10.1 Kide anitzeko balorazio organoaren proposamenez, Arabako Foru Aldundiko kasuan kasuko organoak ebatziko ditu espedienteak indarrean dagoen legeriari jarraikiz, eta haien ebazpenak amaiera emango dio administrazio bideari. Dena dela, administrazioaren aurkako auzi errekurtsua jarri ahalko da Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren aurrean, errekurtsu mota hori arautzen duen araudiari jarraikiz, aukerako berraztertze errekurtsua jartzeko aukerari kalterik egin gabe.

10.2 Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legeak 21. artikuluan xedatutakoaren ondorioetarako, gehienez sei hilabeteko epea izango da prozeduraren ebazpena eman eta jakinarazteko, eskaerak aurkezteko epea bukatzen denetik aurrera. Kudeaketa eta kontrol sistema integratuko gainerako neurrien ikuskapenen emaitzak. Epe horretan esanbidezko ebazpena ematen eta jakinarazten ez bada, administrazioaren isiltasunak eskaera ezesten duela ulertuko da, Arabako Lurralde Historikoko Dirulaguntzei buruzko urriaren 19ko 11/2016 Foru Arauak 23.5 artikuluan xedatzen duenaren arabera.

10.3 Laguntzak emateko ebazpenek espediente bakoitzean ezarriko dute zein izango den laguntzaren zenbatekoa. Laguntza murriztu edo txikitzen bada edo ebazpena ezezkoa bada, arrazioa zehaztu beharko da, bai eta, hala badagokio, kopurua ere.

10.4 Laguntzaren ebazpena banan-banan jakinaraziko da eta aurreko apartatuan adierazitako informazioa emango da bertan.

11. artikulua. Laguntzen ordainketa

Laguntzaren egiaztapen eta kontrol propio guztiak egindakoan ordainketa egingo da.

12. artikulua. Onuradunen betebeharrak

Foru dekretu honetan arautzen diren laguntzen onuradunek honako betebeharrak izango dituzte:

12.1 Emandako laguntza onartzea. Alde horretatik, dirulaguntza eman izanaren jakinarazpena jaso eta hamar egun baldioduneko epean onuradunak berariaz eta idatziz dirulaguntzari uko egiten ez badio, onartu egin duela ulertuko da.

12.2 Arabako Foru Aldundiko Nekazaritza Sailari, Ogasun, Finantza eta Aurrekontu Sailari eta Kontuen Euskal Epaitegiari ematea beren eginkizunak gauzatzean eskatzen duten informazioa foru dekretu honen babesean jasotako laguntzari buruz.

12.3 Laguntza zuzen eman dela egiaztatze, behar diren kontrol guztiak gainditzea.

13. artikulua. Ebazpena aldatzea, ez-betetzeak eta itzulketa

13.1 Dirulaguntzaren xedea betetzen bada, baina dirulaguntza emateko kontuan izandako baldintzak aldatzen badira, hura emateko ebazpena ere aldatu ahal izango da. Zehazki, ordainketa egin ondoren, deialdiaren urtean beste neurri edo laguntza batzuei, baldintzei eta abarri buruzko kontrolen bidez egiaztatzen bada laguntza emateko baldintzak aldatu direla, dagokion ordainketa berriz kalkulatu da, zehaztutako baldintza berrien arabera.

13.2 Onuradunek betetzen ez badituzte hartutako konpromisoak edota foru dekretu honetan eta laguntza emateko ebazpenean ezarritako baldintzak eta xedea, edo laguntza eskuratzen badute horretarako bete behar diren baldintzak bete gabe, galdu egingo dute laguntza jasotzeko eskubidea, eta dagoeneko diru kopururen bat jaso badute, Arabako Foru Ogasunari itzuli beharko diote, aplikatu beharreko legeko interesak gehituta. Horrek guztiak ez du eragotziko Arabako Lurralde Historikoko Dirulaguntzen urriaren 19ko 11/2016 Foru Arauak xedatutakoaren arabera bidezko egintzak bideratzea.

13.3. Zenbateko horiek zuzenbide publikoko diru sarreratzat joko dira legeko ondorioetarako.

13.4 Nekazaritza Saileko foru diputatuaren foru agindu bidez erabakiko da dirulaguntza osorik edo horren zati bat itzuli behar den, ikuskatze edo kontrol txostenari eta itzultzeko proposamenari atxikiz, onuradunari entzun ondoren.

13.5 Dirulaguntza osoa edo zati bat itzultzeko prozeduraz gainera, Arabako Lurralde Historikoaren Dirulaguntzei buruzko urriaren 19ko 11/2016 Foru Arauan aurreikusitako arau hauste-engatik zehapen prozedura abiarazi ahalko da.

14. artikulua. Araubide juridikoa

Foru dekretu honetan ezarritako laguntzen onuradunek Arabako Lurralde Historikoaren Dirulaguntzei buruzko urriaren 19ko 11/2016 Foru Arauan, Dirulaguntzei buruzko azaroaren 17ko 38/2003 Lege Orokorrean eta uztailaren 21eko 887/2006 Errege Dekretuaren bidez onetsitako erregelamenduan ezarrita dagoena bete behar dute, bai eta Europako, estatuko eta autonomia erkidegoko gainerako araudiko xedapen aplikagarriak ere.

15. artikulua. Laguntzak finantzatzea

Foru dekretu honetan ezarritako laguntzetara bideratzen diren baliabide ekonomikoak Arabako Foru Aldundiaren aurrekontu kredituetatik aterako dira, eta estatu mailako laguntzatzat joko dira.

16. artikulua. Babes neurri osagarriak

Dekretu honetan ageri diren mahasti historiko eta nabarmenak kontserbatzeko eta babes-teko neurri eta pizgarriak bateragarriak izango dira etorkizunean balia daitezkeen edo zeinahi antolakunde edo erakunde publikok nahiz pribatuk ezartzen dituen beste batzuekin.